

เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๖ พรรษา
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

๐ ดลลิลสอง	สิงหาพราย	ฉายเชิดฉั่น	๐ ปัญญาภาส	พระจรัส	ประภัสสรพร้อม
เฉลิมวัน	แม่แห่งชาติ	พิลาศศรี	ทวยราษฎร์น้อม	ตริภพระคุณ	อุ่นเกศา
เฉลิมพระชน-	มพรรษา	นาถราชินี	ปัญญาชน	ชราภาพ	อาบวิชา
นาถซีวี	วิสิฐผอง	ของชาวไทย	ทรงเห็นค่า	ให้ช่วยพัฒนา	วิวัฒน์ไทย
๐ ศิลปาชีพ	แห่งพระองค์	ส่งเสริมขวัญ	๐ พระคุณฉาย	พรายเพริศทรวง	ซึ้งดวงจิต
ช่วยสร้างสรรค์	สุขสว่าง	พรางพิสัย	ขอพระองค์	ทรงวิริย	สราญใส
ป่าเสื่อมโทรม	ทะเลหมอง	กลับयोगโย	ทรงที่มา-	ยุภาเลิศ	ประเสริฐชัย
พืชไร่	สัตว์สดชื่น	รินชีวา	พระเกียรติไกร	กฤดาภัง	ช่องนิรันดร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ ข้าพระพุทธเจ้า นายทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(นางสาววันเพ็ญ เข็นตระกูล ร้อยกรอง)

ธนาคาร ^{จุฬาส} **ออม**
สื่อสร้างสัมพันธ์ สรรค์สร้างสังคม

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑๖ เดือนกรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๑

บทบรรณาธิการ

ในช่วงที่ผ่านมา นับว่าเป็นเดือนมหามงคลต่อเนื่องกันถึง ๒ เดือน โดยวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่พระองค์ทรงมีพระราชปณิธานที่ทรงพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและแนวพระราชดำริต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้แก่ประชาชน และพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า และวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ครบ ๘๖ พรรษา คณะผู้จัดทำ ขอถวายพระพร **ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน มีพระสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง เป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยตลอดไป**

คณะผู้จัดทำฯ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการ ตลอดระยะเวลากว่า ๖๐ ปี จึงขอนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ และพระราชกรณียกิจในการแก้ไขปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน ตลอดจนโครงการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ใน ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคง รวมทั้งผลการดำเนินงานของมูลนิธิอาสาสมัครสอนตลอดระยะเวลากว่า ๑๘ ปี ที่พระองค์ท่านทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับธนาคารสมอง เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมอง ตามมติคณะรัฐมนตรี

ทั้งนี้ สามารถติดตามรายละเอียดได้ในบทความ **“จากพระราชดำริ...มูลนิธิอาสาสมัครสอนนำสู่การพัฒนาประเทศ”**

มูลนิธิอาสาสมัครสอน ยังคงนำเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของมูลนิธิอาสาสมัครสอน ตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ในรัชกาลที่ ๙ ที่น่าสนใจทั้ง ๖ ด้าน บทความแรกเป็นเรื่อง **“ผ้าทอบ้านทุ่งสน มรดกวัฒนธรรมสร้างสรรค์เศรษฐกิจชุมชน”** จังหวัดน่าน ซึ่งมูลนิธิอาสาสมัครสอนได้ศึกษาเรียนรู้ ทดลอง และพัฒนาการทอผ้าจนประสบผลสำเร็จ และเผยแพร่ไปยังเด็ก เยาวชน และประชาชนที่สนใจ ทั้งในและต่างจังหวัด จนทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ต่อมาเป็นบทความเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม น้ำแล้งในพื้นที่ของตนเอง ด้วยหลักการทางภูมิศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในเรื่อง **“หนี้ยแล้งและน้ำท่วม...ด้วยธนาคารน้ำใต้ดิน”** จังหวัดนครราชสีมา ตามด้วย **“หมอเมือง...ภูมิปัญญาล้านนา รักษาโรค”** จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการรักษาโรคที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อและศรัทธาตามแบบล้านนา ที่สืบทอดกันมาสู่คนรุ่นหลัง และสามารถรักษาร่วมกับแพทย์แผนปัจจุบันได้นอกจากนั้น มูลนิธิอาสาสมัครสอนยังได้ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของชาวมอญ รวมทั้งสวนป่าเล็กๆ ที่ม่อนรินและเจียบสงบ ให้ประชาชนมาร่วมศึกษาเรียนรู้ไปด้วยกัน ในบทความ **“สวดเกร็ดพุทธ แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมบนเกาะเกร็ด”** จังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตาม การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยเฉพาะการอ่านออกเขียนได้เป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ติดตามได้ใน **“พัฒนาการเรียนรู้สู่เยาวชน ตามแนวทางพระยาศรีสุนทรโวหาร”** จังหวัดฉะเชิงเทรา และบทความสุดท้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างคนเพื่อเป็นหูเป็นตาในการดูแลและป้องกันยาเสพติดให้แก่ชุมชน สังคม แลประเทศ ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศใน **“ลูกเสือ...ความมั่นคงต้องถื่น ชุมชน และสังคม”** จังหวัดสมุทรสงคราม ท้ายสุดนี้ ต้องไม่พลาดข่าวสารกิจกรรมเพื่อสังคมของมูลนิธิอาสาสมัครสอน ทั่วประเทศ ในคอลัมน์ **“เลียบเรียงเคียงรั้ว”**

คณะผู้จัดทำฯ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารเสมอมา และมุ่งมั่นสรรหาเรื่องราวดีๆ ของสมาชิกมูลนิธิอาสาสมัครสอนอย่างต่อเนื่อง หากมีข่าวสารหรือข้อเสนอแนะใดๆ สามารถส่งมาได้ที่สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ หรืออีเมล : brainbank@nesdb.go.th ได้ตลอดเวลา

จากพระราชดำรัส... วุฒิอาสาธนาคารสมอง น้อมนำสู่การพัฒนาประเทศ

พระราชินีผู้ทรงงานของประชาชน

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ นับจากนั้นมา ทั้งสองพระองค์ได้ทรงงานเคียงข้างกันมาตลอด เป็นเวลายาวนานต่อเนื่องกันหลายสิบปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงเน้นการช่วยเหลือราษฎรให้สามารถประกอบอาชีพหลักอย่างมีคุณภาพ อาทิ การเกษตร การจัดการดินและน้ำ และการพัฒนาชนบท และทรงมอบหมายให้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ปฏิบัติพระราชภารกิจในด้านการประกอบอาชีพ การดูแลสุขภาพและสุขภาพอนามัย และความเป็นอยู่ของราษฎร ซึ่งการดำเนินพระราชกรณียกิจของทั้งสองพระองค์ทรงเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ในการเสด็จในพื้นที่ชนบทห่างไกลและทุรกันดารทั่วทุกภูมิภาค ประเทศ ทรงพบเห็นสภาพความเป็นอยู่อันยากจน ความอดอยาก เจ็บไข้ ขาดแคลน และปัญหานานัปการของราษฎร ทำให้ทรงทราบฐานะความเป็นอยู่ ปัญหา และความต้องการของประชาชนด้วยพระองค์เอง และทรงค้นคว้าหาวิธีช่วยเหลือด้วยพระวิริยะอุตสาหะ จากนั้นจึงพระราชทานพระราชดำริในการช่วยเหลือที่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ที่มีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะและระดับความรุนแรงของปัญหา นับตั้งแต่การสงเคราะห์ในเบื้องต้น เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือปัญหาเร่งด่วน อาทิ การดูแลสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล จนกระทั่งการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาคน อันเป็นการช่วยเหลือระยะยาว เพื่อให้พสกนิกรพออยู่พอกิน มีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

จวบจนถึงปัจจุบัน พระองค์ท่านได้พระราชทานโครงการพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศกว่า ๔๐๐ โครงการ ในหลากหลายด้าน ซึ่งเป็นโครงการที่แก้ไขปัญหาค้นพื้นฐาน ที่มุ่งไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ให้สามารถประกอบอาชีพและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน เกิดจิตสำนึกในการหวงแหนถิ่นฐานบ้านเกิด และร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้คงความอุดมสมบูรณ์ ตลอดจนการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ รวม ๖ ด้าน ได้แก่

การทรงงานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เพื่อช่วยเหลือพสกนิกรในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจำนวนมากนั้น “ทรงทำตามและยึดหลักแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙” โดยตั้งอยู่บนหลักการที่สำคัญ ๕ ประการ ได้แก่ ประการแรก ทรงให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหในระดับพื้นฐานของประเทศ อันได้แก่ “ชนบท” ซึ่งเป็นแหล่งผลิตอาหาร และ “เกษตรกร” ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ประการที่สอง ทรงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มี “คน” เป็นศูนย์กลาง ประการที่สาม ทรงให้ความสำคัญกับ “โอกาส” ของราษฎรที่จะได้รับการพัฒนาหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นราษฎรในภูมิภาคใดของประเทศ นับถือศาสนา หรือพูดภาษาใดก็ตาม ไม่ทรงแบ่งแยกหรือเน้นเฉพาะคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทรงเห็นว่าราษฎรนั้นมีศักยภาพและความสามารถอยู่แล้ว เพียงแต่ให้โอกาสเขาก็จะสามารถแก้ไขปัญหของตนเองได้ ประการที่สี่ ทรงให้ความสำคัญกับการ “พัฒนาจิตใจ” ของคนในชาติให้มีคุณธรรมและจริยธรรม นำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง และประการที่ห้า ทรงให้ความสำคัญกับการทรงงานพัฒนาเพื่อ “เสริมและสนับสนุน” งานพัฒนาของรัฐบาล

๑. ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในการเสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงเยี่ยมเยียนราษฎร ที่ได้รับความทุกข์ยากจากภัยธรรมชาติต่างๆ ในพื้นที่ชนบทห่างไกล สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ได้พระราชทานสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มีพระราชปรารภว่า การแจกของแก่ผู้ประสบภัยนี้เป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า ไม่เพียงพอให้เขา

ได้อยู่รอด ควรจะหาวิธีอื่นที่ช่วยให้ราษฎรพึ่งตนเองได้ ด้วยเหตุนี้เมื่อทรงทอดพระเนตรเห็นชาวบ้านที่มาจากฝิ่น รับผิดชอบ แต่งตัวด้วยผ้าพื้นเมืองที่สวยงาม ซึ่งแสดงถึงการมีความรู้และฝีมือในการทำงาน ศิลปหัตถกรรม อาทิ การทอผ้าไหม การสานกระเปาะ การปักผ้า การทำเครื่องปั้นดินเผา จึงทรงส่งเสริมให้ราษฎรได้ทำงานฝีมือที่คุ้นเคยเป็นอาชีพเสริม โดยจัดทำเป็นโครงการศิลปาชีพ และจัดตั้ง **“มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ”** รวมทั้งทรงก่อตั้ง **“โรงฝึกศิลปาชีพสวนจิตรลดา และศูนย์ศิลปาชีพ** ทั่วประเทศ นอกจากทรงส่งเสริมการผลิตแล้ว ยังทรงสนับสนุนทางการตลาด โดยการเปิด **“ร้านจิตรลดา”** ขึ้น เป็นสถานที่ขายสินค้า และทรงนำสินค้าศิลปาชีพผลิตภัณฑ์จากฝีมือชาวบ้านชาวไร่ ไปสู่ห้องนิทรรศการทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งได้พระราชทานแนวพระราชดำริให้ส่วนราชการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนิน **“โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง”** เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ยากจนให้มีที่อยู่อาศัย และรู้จักใช้ที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้สร้าง **“ฟาร์มตัวอย่าง”** ในจังหวัดต่างๆ เพื่อช่วยสร้างชีวิตใหม่ให้ผู้ตกงาน ชาวบ้านที่ยากจนหรือผู้ที่เลิกยาเสพติด ได้มีงานทำ ไม่ต้องละทิ้งถิ่นฐานไปทำงานต่างถิ่น ตลอดจนพระราชทาน **“โครงการธนาคารอาหารชุมชน”** หรือ Food Bank เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ช่วยให้ราษฎรมีรายได้เสริมที่มั่นคง มีน้ำใจ รู้จักการให้ รักใคร่สามัคคี ช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน ส่งผลให้อยู่ดีมีสุขอย่างพอเพียง นับเป็นการน้อมนำ **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทานให้แก่คนไทย เพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิต นำสู่ความสุข ความเจริญอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๒. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงเห็นความสำคัญของปัญหาความเสื่อมสภาพของดิน เนื่องจากการใช้ดินอย่างไม่ถูกวิธี อันนำไปสู่ปัญหาความแห้งแล้ง ซึ่งเป็นปัญหาของราษฎรในท้องถิ่นชนบท พระองค์จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการต่างๆ ในหลายพื้นที่ เพื่อช่วยบรรเทาความแห้งแล้งและสร้างความชุ่มชื้นคืนสู่ผืนดิน เริ่มจากทรงให้ดำเนิน **“โครงการป่ารักษน้ำ”** โดยการปลูกฝังให้ราษฎรรู้สึกรัก หวงแหน และเห็นความสำคัญของป่าไม้ ในการรักษาดินน้ำและรักษาความสมบูรณ์คืนสู่ผืนดินได้ และให้ปลูกป่าทดแทนเพื่อ **“เสริมป่าธรรมชาติ”** ในพื้นที่รอบพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร รวมทั้งดำเนิน **“โครงการพระราชดำริหัดทรายใหญ่”** จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นตัวอย่างให้ราษฎรได้ศึกษาและเห็นถึงการปลูกป่าอย่างถูกวิธี นอกจากนี้ พระองค์ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งลดน้อยลงทุกขณะ จึงมีแนวพระราชดำริให้การอนุรักษ์ป่าเป็นไปอย่างเกื้อกูลกันระหว่างคน ป่า และสัตว์ป่า สามารถอยู่ร่วมกันได้ ด้วย **“โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่”** รวมทั้งให้ชาวบ้านในพื้นที่ร่วมเป็นผู้ป้องกัน พิทักษ์ รักษา และดูแลป่าในชุมชนของตนเอง ภายใต้ **“โครงการราษฎร**

อาสาสมัครพิทักษ์ป่า” และทรงใช้หลักการ **“ปลูกป่าในใจคน”** คือ การปลูกจิตสำนึกในการรักผืนป่าให้แก่คนเสียก่อน รวมถึงทรงรับ **“โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก)”** เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วยทรงเป็นห่วงว่า ป่าผืนใหญ่แห่งนี้กำลังขาดความสมดุลทางธรรมชาติในชั้นวิกฤติ ซึ่งปัจจุบันได้รับการฟื้นฟูกลับคืนสู่สภาพป่าที่สมบูรณ์อีกครั้ง

อีกทั้งยังทรงเป็นห่วง **“สัตว์ป่าและพรรณไม้”** สำคัญของไทยกำลังจะสูญหาย จึงมีพระราชดำริให้รวบรวม อนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งพรรณไม้ และสัตว์ต่างๆ ในท้องถิ่นให้อุดมสมบูรณ์ ภายใต้ **“โครงการคืนชีวิตสู่ธรรมชาติ”** โดยริเริ่มอนุรักษ์สัตว์หลากหลายพันธุ์ เช่น ช้าง ปลาไทย เต่าทะเล และหอยต่างๆ และอนุรักษ์พันธุ์ไม้ไทยและไม้หายากให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยจัดทำเป็น **“สวนป่าสิริกิติ์”** ตลอดจนทรงเล็งเห็นความสำคัญชาวเขาที่อยู่ตามแนวชายแดนให้ร่วมปกป้องรักษาประเทศ ด้วยการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทั้งที่อยู่อาศัยและการพัฒนาอาชีพ อาทิ **“โครงการหมู่บ้านชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”** **“โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ”** และ **“โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในพื้นที่ต่าง ๆ”** นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการ **“ฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเล”** เพื่อให้สัตว์น้ำสามารถอยู่อาศัยและเติบโตในท้องทะเล เป็นแหล่งสร้างรายได้ที่มั่นคงแก่ชาวประมง ซึ่งโครงการเหล่านี้ได้ให้ความรู้ และปลูกจิตสำนึกแก่ราษฎร ในการร่วมกันฟื้นฟู บำรุง อนุรักษ์ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงความสมบูรณ์ถึงรุ่นลูกหลานต่อไป

๓. ด้านสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์

จากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรทั่วประเทศในทุกภูมิภาค ในระยะแรก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า

พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ มีพระราชดำริให้ความช่วยเหลือประชาชนในสิ่งที่จำเป็นที่สุดก่อน คือ ด้านการแพทย์ สาธารณสุข และสังคมสงเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่เจ็บไข้ได้ป่วยและยากไร้ในพื้นที่ทุรกันดารทางไกล ให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ จึงเป็นที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์เป็นจำนวนมาก โดยดำรงตำแหน่ง **“องค์สภานายิกา สภากาชาดไทย”** และดูแล **“สภากาชาดไทย”** ซึ่งเป็นองค์กรสาธารณกุศลที่จัดตั้งขึ้น เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่างๆ และผู้เจ็บป่วยทั้งยามปกติและฉุกเฉิน อีกทั้งทรงรับผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงหรือต้องการรักษาอย่างต่อเนื่อง เข้ามารักษาในกรุงเทพฯ เป็น **“คนไข้ใน**

พระบรมราชานุเคราะห์” เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ พระองค์ทรงก่อตั้ง **“มูลนิธิสายใจไทยในพระบรม**

ราชูปถัมภ์” ขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และส่งเสริมอาชีพแก่ทหารและอาสาสมัครผู้รับใช้ชาติที่บาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต รวมถึงครอบครัว และทรงสานต่อ **“โครงการหมอบูบ้าน”** ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มีพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้น โดยคัดเลือกคนในหมู่บ้านที่สมควรใจและมีความพร้อมที่จะทำหน้าที่หมอบูบ้าน เข้าอบรมและนำความรู้กลับไปช่วยเหลือคนในหมู่บ้าน ในเบื้องต้น อีกทั้งได้พระราชทานเงินจัดตั้งเป็นกองทุนอาหารกลางวันเลี้ยงผู้ตกงาน และผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนพร้อมทั้งครอบครัว ภายใต้ **“โครงการน้ำพระทัยพระราชทาน”**

๕. ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงตระหนักถึงผ้าไทยที่มีความงดงามและมีเอกลักษณ์ควรแก่การอนุรักษ์ พระองค์จึง**ทรงส่งเสริมและฟื้นฟูการทอผ้าทั้งผ้าไหมและผ้าพื้นบ้านของภาคต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น** จนเป็นที่รู้จักและนิยมอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีพระราชดำริให้จัดตั้ง **“พิพิธภัณฑ์ผ้าในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ”** ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผ้าไทย และประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกายของคนไทย และ **“ชุดไทยพระราชนิยม”** ซึ่งเป็นชุดประจำชาติไทยในปัจจุบัน อีกทั้งยังสนพระราชหฤทัยศึกษาด้าน**ประวัติศาสตร์และโบราณคดี** โดยทรงเล็งเห็นว่า การเรียนรู้ประวัติศาสตร์จะช่วยให้คนไทยเข้าใจและเห็นคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ที่บรรพบุรุษได้รักษาไว้ให้อนุชนรุ่นหลัง จึง**ทรงส่งเสริมให้คนไทยรักชาติ ด้วยการประยุกต์ใช้บทเพลง ละคร และภาพยนตร์ ทรงสนับสนุนการบูรณะซ่อมแซมและปฏิสังขรณ์โบราณสถาน โบราณวัตถุต่างๆ รวมถึงการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ วีรบุรุษและวีรสตรีของไทย** เพื่อเป็นแบบอย่างของการแสดงความกตัญญูและรำลึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษที่รักษาแผ่นดินไทยไว้ให้ลูกหลานจนทุกวันนี้ ตลอดจนทรงบูรณะ **“พระที่นั่งวิมานเมฆ”** สถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าเพื่อจัดทำเป็นพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ **“พระที่นั่งอภิเสดตุลิต”** เพื่อจัดเป็นพิพิธภัณฑ์ศิลปะชาติพันธุ์แห่งแรกในประเทศไทย

นอกจากนี้ ยังมีพระราชดำริให้ฟื้นฟูและอนุรักษ์ **“โขน” ซึ่งเป็นศิลปะชั้นสูงของไทยไว้** โดยพระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อทรงสนับสนุนกรมศิลปากรในการจัดแสดงโขนตามแบบแผนในอดีต และมีพระราชเสาวนีย์ให้จัดแสดง **“โขนในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ”** และ **“โขน ศาลาเฉลิมกรุง”** โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้กับการแสดงโขน ตลอดจนทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการแสดงโขน นาฏศิลป์ และดนตรีไทย พระราชทานในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยือนต่างประเทศอย่างเป็นทางการ หรือในโอกาสทรงรับรองพระราชอาคันตุกะ หรือจัดเลี้ยงในโอกาสต่างๆ ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม

ด้านการแสดงโขน นาฏศิลป์ และดนตรีไทย ให้คงอยู่เป็นมรดกแก่ลูกหลานไทยสืบไป

๕. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งก็คือ **“ราษฎร”** ของพระองค์ ให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จึง**ทรงมุ่งมั่นสนับสนุนให้คนไทยทุกคนมีความรู้และมีการศึกษาให้มากที่สุด** ด้วยการส่งเสริม**การศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน** อาทิ ทรงสร้างโรงเรียนให้แก่เด็กด้อยโอกาสในถิ่นทุรกันดาร พระราชทานทุนการศึกษาแก่นักเรียนยากจนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา โดยทรงรับเป็น **“นักเรียนในพระบรมราชานุเคราะห์”** รวมทั้ง**พระราชทานทุนการศึกษาแก่เด็กพิการ** ให้เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ และ**การศึกษานอกระบบ** อาทิ ทรงสร้าง **“ศาลารวมใจ”** ให้เป็นห้องสมุดนอกประสงค์ของชุมชนเพื่อใช้ศึกษาหาความรู้ในด้านต่างๆ ได้ตลอดเวลา อีกทั้ง**ทรงให้ความสำคัญกับการ “พัฒนาด้านจิตใจ”** ด้วยการส่งเสริมให้คนมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติแต่คุณงามความดี มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม และทรงอุปถัมภ์ศาสนาทุกศาสนา นอกจากนี้ ทรงเห็นถึงคุณค่าของผู้ที่เกษียณอายุ จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง **“ธนาคารสมอง”** เป็นศูนย์รวมของผู้เกษียณอายุ ให้ได้มีโอกาสนำความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญที่สั่งสมมายาวนาน มาร่วมพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

๖. ด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคง

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของราษฎรชาวไทยภูเขา ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตามแนวชายแดนว่า จะเป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งในการร่วมปกป้องแผ่นดินไทย จึงทรงสืบทอดเจตนารมณ์ของพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการพัฒนาราชกรรในพื้นที่ โดยทรงรับ**โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่** ตามโครงการยุทธศาสตร์พัฒนาของกองทัพบก เป็น**โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๒ โครงการ** คือ **โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น ดอยผาจิ** จังหวัดเชียงราย และ**โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ภูซัด ภูเมี่ยง ภูสอยดาว** ซึ่งครอบคลุมจังหวัดพิจิตร โลก อุดรดิตถ์ และเลย และมี**พระราชดำริให้จัดตั้งโครงการหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ บ้านมะโอะโคะ จังหวัดตาก บ้านปางคอง บ้านแม่ส่วยอุ บ้านดอยผักกูด และบ้านอาไ้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และ**โครงการสถานีพัฒนาการเกษตร**

ที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน ๑๗ โครงการ กระจาย

อยู่ใน ๖ จังหวัดทางภาคเหนือ ได้แก่ พิษณุโลก เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา กำแพงเพชร และน่าน ซึ่งแต่ละโครงการจะดำเนินโครงการย่อยหรือกิจกรรมต่างๆ อาทิ โครงการฟาร์มตัวอย่าง การส่งเสริมอาชีพ โครงการธนาคารอาหารชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อความกินดีอยู่ดีของราษฎร ปลุกจิตสำนึกความเป็นไทย และร่วมสร้างความมั่นคงให้แผ่นดินไทย

ธนาคารสมองมุ่งมั่นตามรอยพระราชดำรัส

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับธนาคารสมอง เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๓ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมอง และเป็นตัวกลางในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ โดย สศช. สนับสนุนให้วุฒิสภาฯ นำความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ มาช่วยงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น ด้วยการเป็นที่ปรึกษา วิทยากร กรรมการ และผู้ประสานงานเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ รวมทั้งริเริ่มและสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/ท้องถิ่น/พื้นที่ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักคิด หลักปฏิบัติ และแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ปัจจุบัน เป็นเวลากว่า ๑๘ ปี ที่ธนาคารสมองจัดตั้งขึ้น วุฒิสภานาการสมองจำนวนกว่า ๕,๕๐๐ คน ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานทั่วประเทศ ทั้งแบบปัจเจกบุคคล และรวมกลุ่มกันทำงานกับภาคีเครือข่าย โดยดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในหลากหลายด้าน ตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ใน ๖ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

วุฒิสภาฯ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมโดยการเป็นวิทยากรและที่ปรึกษา เพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ตลอดจนการเป็นต้นแบบในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่นำไปสู่

การมีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น โครงการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตร “ข้าวหอมมะลิและน้ำบูดู” บ้านโคกอิฐ-โคกโน จ.นราธิวาส หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงฟาร์มอินทรีย์ตัวอย่าง จ.สุรินทร์ การส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งโพรง โครงการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง บ้านทุ่งโต๊ะหิยะ อ.บางแก้ว จ.พัทลุง โครงการพัฒนาสมุนไพรเพื่อชีวิตสู่โรงเรียนและชุมชน จ.สงขลา ศูนย์การเรียนรู้ธนาคารสมอง ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนลานไผ่-ไสขุน จ.นครศรีธรรมราช ต.เขาขลุง อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ศูนย์ปราชญ์บ้านโงกน้ำ จ.พัทลุง ชาวนาปราดเปรี๊ญ จ.อุดรดิตถ์ การพัฒนาผลผลิตส้มโอพันธุ์ทับทิมสยาม ต.คลองน้อย อ.ปากพะนัง จ.นครศรีธรรมราช เป็นต้น

๒. ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทบาทสำคัญของวุฒิสภาฯ คือ การร่วมเรียนรู้ วิเคราะห์สภาพปัญหาและให้ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งปลุกจิตสำนึกให้ชุมชนรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินโครงการต่างๆ อาทิ โครงการปลูกสวนป่าสับดำเพื่อพัฒนาพลังงานทดแทน การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเกษตรป่าไม้ควนตัน ประเทศเวียดนาม โครงการปลูกป่าชุมชนเฉลิมพระเกียรติ จ.เลย โครงการบ้านถนอมโลก โครงการป้องกันภัยแล้งและบริหารจัดการน้ำ จังหวัดอุบลราชธานีและอีสานใต้ : ธนาคารน้ำใต้ดิน โครงการฝายมีชีวิต จ.นครศรีธรรมราช โครงการศูนย์เรียนรู้ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บ้านโคกพะยอม จ.สตูล โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จ.เชียงราย และโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และต้นน้ำลำธาร จ.เชียงใหม่

๓. ด้านการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์

วุฒิสภาฯ ดำเนินโครงการและจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพทางกายและใจของคนในชุมชนและประชาชนทั่วไป ให้มีร่างกายแข็งแรงและมีความสุข ซึ่งได้ดำเนินกิจกรรม/โครงการต่างๆ เช่น โครงการสร้างเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยอาหารและโภชนาการ โครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบด้านสุขภาพอาหารของโรงเรียน โครงการร่วมพัฒนาชีวิตนักเรียนโรงเรียนหนองน้ำใส

อ.สีแก้ว จ.นครราชสีมา โครงการเยี่ยมเยียนผู้สูงวัยร่วมกับมูลนิธิธรรมาโศกราช จ.นครศรีธรรมราช โครงการส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพเครือข่ายผู้สูงอายุ การเสริมสร้างการออกกำลังกายอย่างอ่อนโยน โครงการหมอชาวบ้าน โครงการอุปกรณ์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ขาดการพึ่งพิง จ.อุดรธานี โครงการดนตรีไทยจิตอาสา จ.บุรีรัมย์ การส่งเสริมการออกกำลังกายแบบจินกังกง จ.นนทบุรี และศูนย์ฝึกกีฬามวยไทย จ.สุรินทร์ เป็นต้น

๔. ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

วุฒิอาสาฯ เป็นที่ปรึกษาวิทยากร คณะกรรมการและคณะทำงาน รวมทั้งเป็นผู้ประสานเครือข่ายในการเผยแพร่ความรู้ ฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

ให้คงอยู่สืบไป โดยมีกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ อาทิ โครงการวุฒิอาสาฯ ธาราธรรมร่วมทำความดี เนื่องในปีแห่งพุทธชยันตี กิจกรรมเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โครงการเยาวชน (ถ้ำรงค์) สืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการสายใยวัฒนธรรมชุมชนวัดยางทอง การนำเสนอวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นมรดกโลก จ.นครศรีธรรมราช การอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นไทยวน บ้านคูบัว จ.ราชบุรี โครงการทอผ้าขึ้นดินแดง โครงการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการแสดงท้องถิ่น จ.ยะลา การสืบสานศิลปะปูนปั้นเมืองเพชรบุรี และการสอน/สาธิตการนำรูปภาพใส่ในขวดรูปแบบต่างๆ จ.สมุทรสงคราม

๕. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

วุฒิอาสาฯ ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และโรงเรียนในการถ่ายทอดประสบการณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่แก่นักเรียน นักศึกษา ฯลฯ เพื่อเพิ่มศักยภาพ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและส่วนรวม โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สดใส โครงการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้อาวุโสรูปแบบตายายสอนหลาน กรุงเทพฯ โครงการพัฒนาสื่อการสอนวิทยาศาสตร์จากวัสดุเหลือใช้และวัสดุในธรรมชาติ โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชนใน ๔๐ หมู่บ้าน ๑๘ จังหวัด การพัฒนาเยาวชนบ้านสามขาด้วยทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชน ในการนำวิถีมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โครงการลด ละ เลิกอบายมุข

เพื่อความอบอุ่นในครอบครัว พัฒนาครัวเรือนเป็นแหล่งเรียนรู้การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างสายใยระหว่างวัยด้วยคอมพิวเตอร์ โครงการลูกคิดจินตนาการ จ.นครราชสีมา การสอนภาษาอังกฤษ/เขมร เพื่อการอาชีพและสื่อสาร จ.สุรินทร์ โครงการวุฒิอาสาฯ จังหวัดอุบลราชธานี กับการพัฒนาภาษาอังกฤษอาเซียน โครงการธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ตี คนบุรีรัมย์ ครอบครัวเดียวกัน สายเลือดเดียวกัน ลูกหลานรัชกาลที่ ๑ โรงเรียนผู้สูงอายุ โครงการ “แหล่งเรียนรู้ประวัติและผลงานของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)” และโครงการมีคุณค่าเล็กน้อย โครงการหมอภาษา/คลินิกภาษาไทยจ.ยะลา เป็นต้น

๖. ด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคง

วุฒิอาสาฯ ร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ทหาร ตำรวจตระเวนชายแดน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงของชาติ กรมป่าไม้ องค์การบริหารส่วนตำบล/จังหวัด สถาบันทางศาสนา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นการให้ความรู้ และพัฒนาการประกอบอาชีพ โดยการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในวิถีชีวิต การดูแล อนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้และป่าต้นน้ำ การป้องกันปัญหายาเสพติด และปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้แก่ชนชาติพันธุ์ตามแนวชายแดน เช่น การขับเคลื่อนเครือข่ายยุติธรรมชุมชนในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและราชบุรี โครงการความมั่นคงตามแนวชายแดนชาติพันธุ์ โครงการแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าใน อ.แม่แจ่ม อมก๋อย และกัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ โครงการพัฒนาพื้นที่ที่ให้ชาวไทยภูเขาเข้ามาดูแลรักษาและพัฒนาป่า การดูแลป้องกันไฟป่า การป้องกันการเข้ามาของยาเสพติด และการขยายเครือข่ายพื้นที่โดยรอบ เป็นต้น

ตลอดระยะเวลากว่า ๖๐ ปี ที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ทรงมุ่งมั่นปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการ เคียงคู่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อนำพาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าและประชาชนมีความสุข ร่มเย็น และทรงรักและห่วงใยประเทศชาติและประชาชนเหมือน **“แม่ที่รักและห่วงใยลูกอยู่ตลอดเวลา”** ดังนั้น เพื่อสืบสานต่อพระราชปณิธานสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ วุฒิอาสาฯ จะยังคงมุ่งมั่นและทุ่มเทกำลังความสามารถในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติแบบองค์รวมที่ยึดโยงกับพื้นที่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ และประเด็นการพัฒนาที่หลากหลาย โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติ ในการพัฒนาและยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของคนไทยให้ดีขึ้น และพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตต่อไป

ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ผ้าทอบ้านทุ่งสุน มรดกวัฒนธรรม สร้างสรรค์เศรษฐกิจชุมชน

การทอผ้าพื้นเมืองเป็นภูมิปัญญาของไทยที่มีมาแต่โบราณ กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งผ้าทอพื้นเมืองมีกรรมวิธี รูปแบบ และลวดลายที่ต่างกัตามวัฒนธรรม ประเพณีที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชน และถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ วิธีการทอผ้าจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง เช่นเดียวกับผ้าทอไทลื้อ ที่เป็นมรดกและภูมิปัญญาที่ชาวไทลื้อยังคงรักษาไว้อย่างเหนียวแน่น แต่เดิมนิยมใช้ผ้าฝ้ายทอลวดลายที่เรียกว่า **“ลายเกาะ”** ด้วยเทคนิคการถักเส้นด้ายสลับไปมาสร้างเป็นลวดลาย โดยผ้าทอไทลื้อที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับคือ **“ลายน้ำไหล จังหวัดน่าน”**

ครูศรีสวัสดิ์ คำรังษี วุฒิสภาคารมมอญ จังหวัดน่าน

ครูภูมิปัญญาปญญาไทย รุ่นที่ ๑ ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ภาคเหนือ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และครูช่างศิลปหัตถกรรม ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และทุ่มเทให้การอนุรักษ์ผ้าทอมรดกวัฒนธรรมของชุมชนไทลื้อ โดยได้รับการถ่ายทอดการทอผ้า

ไทลื้อแบบต่างๆ จากครอบครัวและผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน และในปี ๒๕๑๘ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของจังหวัดน่านในการเข้าอบรมหลักสูตรการทอผ้าพื้นเมือง ทำให้จุดประกายความคิดในการรวมกลุ่มทอผ้าขึ้น แต่การดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าต้องหยุดไปถึง ๒ ครั้ง หลังประสบปัญหาไม่สามารถขายผ้าทอของกลุ่มได้เนื่องจากสีสันทนของผ้าที่อุตสาหกรรม ไม่สวยงามเป็นที่ต้องการของตลาด แต่ครูศรีสวัสดิ์ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ จึงติดต่อศูนย์อุตสาหกรรมเทคนิคการให้สี มาให้ความรู้เพิ่มเติมและปลูกพืชที่สามารถนำมาย้อมผ้าได้ เช่น ต้นเพกา ขมิ้น ครั่ง มะพร้าวไฟ เป็นต้น เพื่อนำมาทดลองย้อมสีธรรมชาติ การผสมสี และศึกษาการใส่สารที่ช่วยให้การย้อมผ้าด้วยสีธรรมชาติติดทนนาน รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพสี อีกทั้งได้ออกแบบผ้าลายน้ำไหลและสร้างสรรค์ลวดลายใหม่ๆ ที่มาจากจินตนาการของผู้ทอ ผ่านกระบวนการทอผ้าแบบดั้งเดิม และพัฒนาขึ้นจนเกิดเป็นลายผ้าที่สวยงามถึง ๑๔ ลาย เช่น ลายน้ำไหล สีใสเย็นสายน้ำน่าน ลายดวงตะวัน ลายตะวันฉายแสง ลายน้ำไหลตกคอย ลายดาวล้อมเดือน เป็นต้น ทั้งนี้ ผ้าทอลายน้ำไหลได้จดสิทธิบัตรลวดลายผ้าถึง ๑๑ ลาย

ลายน้ำไหลดาวล้อมเดือน

ลายน้ำไหลตะวันฉายแสง

ลายน้ำไหลเทพธิดาน้อย

ครูศรีสวัสดิ์ได้คิดค้นและประดิษฐ์เครื่องทอผ้า (กี่) ด้วยตนเองในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ได้ผ้าทอขนาดมาตรฐาน สามารถทอผ้าหน้ากว้างขนาด ๑๐๐ นิ้ว ตลอดจนพัฒนาและสร้างสรรค์ผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ด้วยรูปแบบที่ทันสมัย สวยงาม เนื้อผ้าแน่นหนาไม่ย่น สีไม่ตก เข้ากับรสนิยมและวิถีชีวิตคนปัจจุบันได้อย่างลงตัว เช่น ผ้าปูโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าคลุมเตียง ผ้าปูที่นอน ผ้าผ้านวม ผ้าบุเครื่องเรือน ยามผ้าขึ้น (ลายน้ำไหล) เป็นต้น ทำให้ผลิตไม่ทันกับความต้องการ จึงเกิดเป็น **“กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าบ้านทุ่งสุน”** อย่างเป็นทางการ ในปี ๒๕๔๓ ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านทุ่งสุน อำเภอทุ่งช้าง มีสมาชิก ๒๐ หมู่บ้าน จำนวนกว่า ๒๐๐ คน ในอำเภอทุ่งช้าง เชียงกลาง และปัว และจัดตั้งกลุ่มทอผ้าในจังหวัดน่านและจังหวัดใกล้เคียงกว่า ๑๖ กลุ่ม ทั้งนี้ ด้วยลวดลายผ้าที่หลากหลาย มีเอกลักษณ์โดดเด่น สวยงาม สะดุดตา มีการไลโทนสีเพื่อเพิ่มมิติด้วยลวดลายผ้า

การผสมผสานจินตนาการผ้าลายโบราณและลวดลายที่คิดขึ้นมาใหม่ ทำให้ผลงานกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านทุ่งสุน ได้รับการคัดสรรให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นที่เชิดหน้าชูตาสามารถสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน

นอกจากนี้ ยังได้เปิดบ้านเป็นศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย เพื่อถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้สู่คนในชุมชน โดยจัดเป็นกลุ่มสอนการทอผ้าให้แก่แม่บ้าน สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้อีกทางหนึ่งให้แก่ครอบครัว และจัดอบรมการทอผ้าให้แก่นักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๙๘ (บ้านงอบ) โรงเรียนทุ่งช้าง และโรงเรียนปัว ใน **“โครงการอบรมการทอผ้าสู่เยาวชน”** อันเป็นการส่งต่องานทอผ้าแก่เยาวชนคนรุ่นหลังต่อไป รวมทั้งเป็นวิทยากรให้แก่ผู้สนใจที่มาฝึกทอผ้า และหน่วยงานต่างๆ ใน ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ

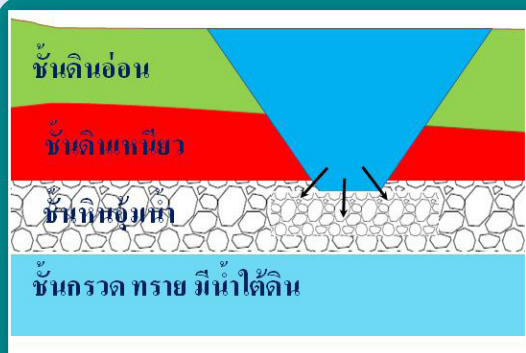
ครูศรีสวัสดิ์ คำรังษี ได้พัฒนารูปแบบการทอผ้าและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ จนเป็นที่ยอมรับของผู้ซื้อ และจัดตั้งกลุ่มทอผ้าขึ้นกว่า ๑๖ กลุ่ม ทั้งในจังหวัดน่านและจังหวัดใกล้เคียง นับเป็นการสร้างอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว ให้สามารถเลี้ยงตนเองได้ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในชุมชน นับว่าเป็นการดำเนินงานตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต และด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน สอดคล้องกับ **ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน** ในการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ กลาง เล็ก วิสาหกิจเริ่มต้น วิสาหกิจชุมชน หรือวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมทั้งเกษตรกร ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขัน และมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดยมีนวัตกรรมใน ๓ ด้าน คือ นวัตกรรมในการสร้างโมเดลธุรกิจ นวัตกรรมในเชิงสินค้าและบริการ และนวัตกรรมในเชิงกระบวนการผลิตและบริการ เช่น การพัฒนาปรับปรุงสีและขนาดของผ้าทอ การรังสรรค์ลายผ้าใหม่ๆ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด เป็นต้น และ **ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** ที่มีเป้าหมายยกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะแรงงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคล และความต้องการของตลาดแรงงาน มีการทำงานตามหลักการงานที่มีคุณค่าเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ ในการพัฒนาความรู้ แรงงานฝีมือ ความชำนาญพิเศษ การเป็นผู้ประกอบการใหม่ และการพัฒนาต่อยอดความรู้ในการสร้างสรรคงานใหม่ๆ

ความสำเร็จของกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านทุ่งสุนในวันนี้ มาจากความมุ่งมั่นและพัฒนาตนเองตลอดเวลาของครูศรีสวัสดิ์ ที่แสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงนวัตกรรมสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นรูปธรรม ทำให้เห็นถึงคุณค่าของคนในชุมชนที่แฝงไปด้วยทักษะความสามารถ และฝีมือ ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและของชาติให้ดำรงอยู่ต่อไป อีกทั้งยังเป็นกำลังขับเคลื่อนให้คนในชุมชนมีอาชีพหรือธุรกิจที่มั่นคง พอที่จะเลี้ยงตนเองและลูกหลานได้อย่างยั่งยืน

หนึ่กัยแล้งและน้ำท่วม...ด้วยธนาคารน้ำใต้ดิน

ความแห้งแล้งเป็นภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นประจำและมีผลกระทบต่อประชาชนทุกคน โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แม้ว่าได้รับปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีสูงกว่าภาคเหนือหรือภาคกลาง แต่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายที่ไม่อุ้มน้ำ ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ และประสบปัญหาดินเค็มและอัตราการระเหยของน้ำที่ค่อนข้างสูง ทำให้การเก็บน้ำบนผิวดินในลักษณะอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อน ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

นายเฉลิมชัย - นางอัครา เลิศธรรม และนางสุภาวดี ประวิสุทธิ วุฒิสาธนาคารสมอง จังหวัดนครราชสีมา สนใจวิธีการกักเก็บน้ำใต้ดินด้วยรูปแบบ “ธนาคารน้ำใต้ดิน” (Groundwater Bank) ซึ่งได้รับการถ่ายทอดความรู้จากพระนิเทศศาสนคุณ สถาบันวิจัยนิเทศศาสนคุณ ปราษฎ์ทองถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นผู้ริเริ่มการเก็บน้ำไว้ใต้ดินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และนำรูปแบบธนาคารน้ำใต้ดินมาทดลองใช้ในพื้นที่ของวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จนเป็นที่ประจักษ์ว่าสามารถแก้ไขปัญหาน้ำแล้งได้จริง โดยทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่นและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพชั้นดินและความลึกของบ่อขุดถึงชั้นหินอุ้มน้ำ เอกสารเผยแพร่,ธนาคารน้ำใต้ดิน, สถาบันนิเทศศาสนคุณ.

แต่หลักการของธนาคารน้ำใต้ดินจะเป็นการลดระยะเวลาการเติมน้ำใต้ดินให้เหลือเพียงไม่กี่เดือน ซึ่งความเร็วและปริมาณน้ำในการซึมผ่านนั้น ขึ้นอยู่กับแรงดันน้ำในชั้นน้ำบาดาลและความพรุนของชั้นหินอุ้มน้ำ ซึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณใกล้ลำน้ำชี-มูล ชั้นหินอุ้มน้ำจะเป็นหินกรวด ทราย หรือดินเหนียวที่ปิดกั้นชั้นน้ำบาดาล โดยในฤดูฝนที่มีปริมาณน้ำมาก บ่อในระบบธนาคารน้ำใต้ดินจะทำหน้าที่กักเก็บน้ำส่วนเกินให้ไหลลงสู่ชั้นใต้ดินสำหรับใช้ในฤดูแล้ง และลดการสูญเสียจากการระเหย ส่งผลให้ลดปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน และปัญหาน้ำเค็มและการขาดแคลนน้ำเนื่องจากน้ำที่นำมาพักเก็บเป็นน้ำฝนตามธรรมชาติ

ทั้งนี้ รูปแบบของธนาคารน้ำใต้ดินมี ๒ ประเภท คือ ระบบเปิดและระบบปิด โดย**ระบบเปิด** เป็นการขุดบ่อขนาดใหญ่ ซึ่งการขุดเจาะบ่อดังกล่าวต้องคำนึงถึงสภาพธรณีวิทยาในแต่ละพื้นที่ เช่น การลาดเอียง การยกตัว หรือเป็นแอ่งของชั้นน้ำบาดาล เป็นต้น ผนังบ่อมีความลาดเอียง ๔๕ องศา และมีความลึกจนถึงชั้นหินอุ้มน้ำ หรืออาจเจาะพื้นดินแล้วใส่ท่อต่อลงไปก็ได้ เพื่อให้ น้ำไหลลงไปถึงชั้นหินอุ้มน้ำ และ**ระบบปิด** โดยการขุดบ่อขนาดเล็ก อาทิ ขนาด ๑x๑ เมตร และลึก ๑-๒ เมตร และเติมเศษวัสดุที่ทำให้เกิดโพรงช่องว่างจนเต็มบ่อ เช่น เศษต้นไม้หินกรวดมน ขวดพลาสติก ยางรถยนต์ เป็นต้น

และปิดทับด้วยดินถม พร้อมทั้งปลูกพืชคลุมดินประเภทหญ้า เพื่อลดการระเหยของน้ำ เมื่อฝนตก บ่อดังกล่าวจะทำหน้าที่รับน้ำฝนในพื้นที่ใกล้เคียงและเพิ่มความชุ่มชื้นในดินได้เป็นอย่างดี ธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิดจึงเหมาะแก่การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังและให้ความชุ่มชื้นกับชั้นดินในพื้นที่ไม่ใหญ่นัก

วุฒิสาฯ ได้ทดลองขุดบ่อในพื้นที่ ต.โป่งแดง อ.ขามทะเลสอ ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง โดยดำเนินการปรับปรุงบ่อลมนขนาดกว้าง ๓๐x๔๐ เมตร ที่ไม่เคยมีน้ำตลอดระยะเวลา ๓ ปี ให้เป็นธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิด หลังจากนั้นหนึ่งปี พบว่ามีน้ำเอ่อขึ้นมาจากหลุมบาดาลที่ระดับความลึก ๕-๖ เมตร ส่งผลให้ผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก ๒.๕-๓ ตัน เป็น ๕-๖ ตัน ในปีแรก และ ๘-๙ ตัน ในปีถัดมา ปัจจุบัน วุฒิสาฯ ได้พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ธนาคารน้ำใต้ดินแก่ผู้ที่สนใจทั้งภายในจังหวัดและจังหวัดอื่นๆ ทั้งนี้ได้มีการดำเนินงานธนาคารน้ำใต้ดินในหลายพื้นที่ เช่น จังหวัดกำแพงเพชร หนองบัวลำภู อุบลราชธานี ชัยนาท และอีกหลายจังหวัด เป็นต้น ได้ผลผลิตทางการเกษตรต่อไร่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

ธนาคารน้ำใต้ดินนับอีกหนึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนจากภัยแล้งและน้ำท่วม สอดคล้องกับพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง ทั้งยังตอบสนองต่อ**ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** ที่เน้นการวางระบบบริหารจัดการน้ำและป้องกันอุทกภัยให้มีประสิทธิภาพอย่างบูรณาการ โดยเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ ระบายน้ำ และผันน้ำที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำของประเทศต่อไป

หมอเมือง...ภูมิปัญญาล้านนา รักษาโรค

สังคมไทยในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพ ด้วยการแสวงหาแนวทางการดูแลสุขภาพที่หลากหลายควบคู่ไปกับการแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น แพทย์แผนไทย แพทย์แผนจีน และแพทย์ทางเลือกอื่นๆ เช่น ดนตรีบำบัด ธาราบำบัด เป็นต้น เนื่องจากแพทย์แผนปัจจุบันไม่สามารถรักษาอาการเจ็บป่วยของชาวบ้านได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับระยะทางไกล การเดินทางลำบากและไม่สะดวก และความยากจนขาดทรัพยากรในการรักษาโรค รวมทั้งสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้าน และความเชื่อ ทำให้คนจำนวนไม่น้อยเลือกใช้วิธีการรักษาแบบแผนโบราณหรือแบบพื้นบ้าน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่ให้ผลการรักษาใกล้เคียงกับแผนปัจจุบัน และยังคงมีบทบาทในการรักษาสุขภาพของประชาชนมาจนถึงทุกวันนี้

แพทย์แผนไทย เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์ในการดูแลสุขภาพของชาวบ้านในชนบทมาโดยตลอด ด้วยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับชาวบ้าน ทั้งขนบธรรมเนียม วิถีชีวิต ความเชื่อ จิตสำนึก และความศรัทธาที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ทำให้**ครูบุญชู จันทรบุตร วุฒิสถาบันการสมอ จังหวัดเชียงใหม่ และครูภูมิปัญญาไทย ด้านการแพทย์แผนไทย** สนใจและเริ่มเรียนรู้การใช้สมุนไพรบำบัดโรค เพื่อบรรเทาความเจ็บป่วยให้คนในครอบครัวก่อน ต่อมาได้ศึกษาหาความรู้ด้านการแพทย์แบบล้านนาในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมในศาสตร์แขนงต่างๆ ทั้ง**การนวด** โดยใช้มือศอก เข่า เท้า ในรูปแบบที่แตกต่างกันตามอาการของแต่ละคน **การตอกเส้น** เป็นการนวดโดยใช้ไม้ลิ้มและค้อนไม้ตอกกระดูกเส้น และใช้สมุนไพรประคบ ในการรักษาโรคปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดข้อ โรคทางเส้น**ย่ำขา**คือการนำเท้าชุบน้ำมันสมุนไพร แล้วย่ำบนขาร้อน

ซึ่งเป็นหลักของหัวโหนดที่เชื่อว่ามีพลัง ศักดิ์สิทธิ์ และแร่ธาตุบางชนิดที่เป็นตัวยา สามารถใช้รักษาโรคได้ แล้วเหยียบย่ำบนร่างกายบริเวณที่ปวด พร้อมทั้งเสกคาถาอาคมกำกับด้วย **เซต**คือการใช้ไม้เสกคาถาอาคม ลูบไปตามผิวหนังบริเวณที่มีการเจ็บป่วย และ**แหก**เป็นการใช้ไม้ดหมอ กรีด แหก หรือขูดผิวหนังบริเวณที่มีอาการเพื่อรักษาอาการหลังจากการเซตไม่ได้ผล รวมถึง**อาคมเวทย์มนต์**ต่างๆ จากตำรายาโบราณและความเชื่อของคนล้านนา ทำให้ชาวบ้านหายป่วยทั้งร่างกายและจิตใจ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้เปิดเป็นสถานพยาบาลแพทย์แผนโบราณล้านนา มีชาวบ้านมารักษาเป็นจำนวนมาก

ภายหลังจากเปิดสถานพยาบาลจนเป็นที่ยอมรับของชาวบ้านแล้ว ได้ก่อตั้งสมาคมแพทย์แผนไทยล้านนาทางดงขึ้นเพื่อรวบรวม อนุรักษ์ สืบสาน ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนา และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการแพทย์ล้านนาให้แก่คนรุ่นหลัง **ด้วยการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ** เช่น การแพทย์แผนไทยล้านนาแบบองค์รวม การนวดแบบไทย เกษกรรม การผดุงครรภ์แผนไทย เวชกรรมแผนไทย และการสอนภาษาล้านนา เป็นต้น และ**การสาธิต ปฏิบัติ และทดสอบความรู้** นอกจากนี้ ยังเผยแพร่ความรู้ทางสถานีวิทย์ และร่วมเป็นกรรมการพัฒนาหลักสูตรการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้าน ระดับปริญญาตรี และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการแพทย์แผนไทย

จากการทำงานอย่างต่อเนื่อง ครูบุญชูได้ดูแลรักษาและช่วยเหลือชาวบ้านที่ขาดโอกาสในการรักษาโรคต่างๆ และการอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านล้านนาให้แก่คนรุ่นหลัง รวมทั้งสืบสานศิลปวัฒนธรรมอันเป็นความรู้ที่สั่งสมมาตั้งแต่โบราณให้คงอยู่ต่อไป อันเป็นการดำเนินกิจกรรมตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ด้านการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ และสอดคล้องกับ**ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี มุ่งเน้นการเสริมสร้าง

การจัดการสุขภาพในทุกรูปแบบ ที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาพที่ดี และมีทักษะด้านสุขภาวะที่เหมาะสม

สวนเกร็ดพุทธ...แหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมบนเกาะเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดปริมณฑลที่มีความเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจที่ขยายตัวออกมาจากกรุงเทพฯ สังคมและการคมนาคมที่มีระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงถึงกัน รวมทั้งการพัฒนาด้านอสังหาริมทรัพย์เพื่อรองรับการขยายตัวของกำลังแรงงานในเมืองหลวง แต่ท่ามกลางความเจริญของสังคมเมืองในจังหวัดนนทบุรี ได้มีชุมชนแห่งหนึ่งที่ยังคงอนุรักษ์วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีแบบดั้งเดิมนั่นคือ **“ชุมชนชาวเกาะเกร็ด”** ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายมอญที่ยังคงดำเนินวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย มีศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต ทำให้เกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ **นางสุมาลี แสงคำคม วุฒิอาสาฯ จังหวัดนนทบุรี** ซึ่งเป็นชาวเกาะเกร็ดแต่กำเนิด ที่มีความรักในธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น มีแนวคิดที่จะพัฒนาพื้นที่ของตนเองบนเกาะเกร็ด ให้เป็นพิพิธภัณฑ์กลางแจ้งที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเกาะเกร็ดให้คงอยู่กับคนรุ่นหลังต่อไป

นางสุมาลี ร่วมกับเครือข่ายและปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน รวมทั้งวุฒิอาสาฯ จ.นนทบุรี ได้พลิกพื้นที่ดินรกร้างบนเกาะเกร็ดประมาณ ๘ ไร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สถานที่อบรมธรรมะ และแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม โดยตั้งชื่อว่า

“สวนเกร็ดพุทธ” คำว่า “เกร็ด” หมายถึง

ถึง เกาะเกร็ด ส่วนคำว่า “พุทธ” หมายถึง พระพุทธศาสนา ภายในสวนเกร็ดพุทธ รมรื่นไปด้วยต้นไม้น้ำพุสมุนไพร และไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิดที่ประชาชนไม่ค่อยรู้จัก อาทิ ต้นมะตาด สมอเทศ ทองหลาง และลูกหว้า การจัดแสดงนิทรรศการและเครื่องใช้ที่บอกเล่าเรื่องราวชาวไทยเชื้อสายมอญในสมัยก่อนที่หาชมได้ยาก รวมทั้งมีป้ายข้อความที่ให้อ่านและคติเตือนใจ นอกจากนี้ ยังเป็นสถานที่ในการศึกษาธรรมะและฝึกสมาธิควบคู่กับธรรมชาติ และการจัดแสดงกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นในโอกาสต่างๆ ด้วย โดยกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมในสวนเกร็ดพุทธ ประกอบด้วย **การทำพวงมโหตร** ซึ่งเป็นเครื่องแขวนโบราณที่ทำจากกระดาสีต่างๆ นำมาพับและตัดเป็นรูปต่างๆ สำหรับประดับในงานมงคล อาทิ การแต่งงาน งานบวช งานสงกรานต์ และงานบุญต่างๆ **ทอดมันหน่อกะลา** โดยการนำหน่อกะลามาสัมกับเครื่องพริกแกงทอดมัน ซึ่งเป็นอาหารเอกลักษณ์ของชาวมอญเกาะเกร็ด **ขนมฝอยทอง** **การสานแข่งปลาทุ** โดยสาธิตวิธีการทำและขายเป็นครั้งคราว

น้ำสมุนไพร โดยใช้พืชสมุนไพรในท้องถิ่น **กระทงใบตอง** สำหรับบรรจุอาหารแทนการใช้โฟมหรือถุงพลาสติก และ **เครื่องปั้นดินเผา** ที่เน้น

กระบวนการผลิตที่เป็นธรรมชาติ ไม่มีการเคลือบน้ำยา และมีลวดลายจากการกดแม่พิมพ์หรือใช้มีดแกะสลัก ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

ตลอดระยะเวลา ๑๗ ปี ในการดำเนินงานของนางสุมาลี และเครือข่ายสวนเกร็ดพุทธ

มีนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ นักศึกษาจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ เข้ามาศึกษาดูงานและพักผ่อนเป็นจำนวนมาก เกิดการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของคนในชุมชนเกาะเกร็ด นับเป็นตัวอย่างการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน อันเป็นการดำเนินงานตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และสอดคล้องกับ **ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** ที่มีเป้าหมายในการธำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความเป็นไทย เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิต คุณค่า และประวัติความเป็นมา เกิดความภาคภูมิใจและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

ปัจจุบัน นางสุมาลี แสงคำคม และเครือข่ายสวนเกร็ดพุทธ ยังคงดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นในสวนเกร็ดพุทธ โดยไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

พัฒนาการเรียนรู้ สู่เยาวชน ตามแนวทาง พระยาศรีสุนทรโวหาร

วุฒิสภาคารสมอง จ.ฉะเชิงเทรา ร่วมกับโรงเรียนเทศบาล ๒ พระยาศรีสุนทรโวหารฯ จัดทำโครงการ “แหล่งเรียนรู้ประวัติและผลงานของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)” เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ รวบรวมประวัติ และเผยแพร่ผลงานต่างๆ ของพระยาศรีสุนทรโวหาร ให้เป็นที่รู้จักต่อสาธารณะ พร้อมทั้งพัฒนาให้เป็นโรงเรียนตัวอย่างในการสอนภาษาไทย ตามแนวทางการสอนของพระยาศรีสุนทรโวหาร ร่วมกับหลักสูตรปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออก ไม่แตกฉาน เขียนไม่ได้ ในทุกระดับชั้น

นายเจษฎา มิ่งสมร ประธานวุฒิสภา จ.ฉะเชิงเทรา มอบหมายให้คณะทำงานด้านการศึกษา ประกอบด้วย นายสมนึก เมธาวคิน นางเปี่ยมจิต เมธาวคิน และนางอมร ต้นสุตะพานิช เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานดังกล่าว โดยเริ่มจากการจัดประชุมหารือ เพื่อสร้างความเข้าใจและวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และเป็นที่ปรึกษาให้แก่คณะครูภาษาไทยที่อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาและพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบบูรณาการ รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณ และจัดหาหนังสือแบบเรียนเร็วที่มีหลักการสอนตามหนังสือแบบเรียนหลวง “มูลบทบรรพกิจ” มาเป็นต้นแบบในการประยุกต์ใช้กับกลุ่มเด็กอ่านไม่ออก ไม่แตกฉาน เขียนไม่ได้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ - ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีผลการเรียนเฉลี่ย

ไม่ถึง ๒.๐๐ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้ดีขึ้น และสำเร็จการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโรงเรียนเทศบาล ๒ ได้ปรับปรุงห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และจัดแสดงประวัติและผลงานของพระยาศรีสุนทรโวหาร พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลและผลิตสื่อการเรียนการสอนให้ครู และนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอีกด้วย

การดำเนินโครงการ “แหล่งเรียนรู้ประวัติและผลงานของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)” ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้ประวัติผู้มีคุณูปการทางการศึกษา และผลงานอันทรงคุณค่าที่สามารถเป็นต้นแบบและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย ทำให้นักเรียนรักการอ่าน ใฝ่เรียนใฝ่รู้ และศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง อันเป็นคุณสมบัติสำคัญของเยาวชนในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ นับเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะความรู้ พัฒนาความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ พัฒนาและปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ รวมถึงการเรียนรู้และทบทวนทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น โดยระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อสร้างทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพให้เป็นการสำคัญในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

ลูกเสือ...ความมั่นคงต่อท้องถิ่น ชุมชน และสังคม

การลูกเสือก่อกำเนิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ โดย ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ (Lord Baden Powell) ได้ตั้ง กองทหารเด็กเป็นหน่วยสอดแนมช่วยการรบกับพวกบัวร์ (Boar) จนประสบผลสำเร็จ จึงได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นเป็นครั้งแรกของโลก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๑ สำหรับประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงศึกษาอยู่ ณ ประเทศอังกฤษ ได้ทรงริเริ่มการตั้งกองทหารเด็กเป็นหน่วยสอดแนมช่วยรบ เพื่อรักษาเมืองมาฟิคิง (Mafeking) เมื่อเสด็จนิวัติสู่ประเทศไทย ได้ทรงจัดตั้งกองเสือป่า (Wild Tiger Corps) ขึ้น เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๔๕๔ เพื่อฝึกหัดข้าราชการและพลเรือนให้เรียนรู้ วิชาทหาร รู้จักระเบียบวินัย มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และทำคุณประโยชน์ต่อบ้านเมือง ซึ่งต่อมาได้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๔๕๔

นางสาวสุวรรณา ฉิมพิบูลย์

วุฒิสมาชิก จังหวัดสมุทรสงคราม

อดีตข้าราชการครูโรงเรียน เมืองสมุทรสงคราม ที่รับผิดชอบ การฝึกอบรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด ทั้งระดับสำรอง สามัญ และวิสามัญ ภายหลังเกษียณอายุ

ราชการแล้ว ยังคงทำหน้าที่เป็นวิทยากรอบรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด และได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ของจังหวัด ในการตรวจขึ้นปฏิบัติการและประเมินผล อาทิ ผู้อำนวยการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญของอาชีวศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม วิทยาลัยสารพัดช่างและการอาชีพอัมพวา เพื่อพัฒนาเด็ก และเยาวชนตามความเหมาะสมกับอายุ เช่น ความรับผิดชอบ การใช้ชีวิตกลางแจ้งและการผจญภัย การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตย ความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพ ตามที่ถนัด และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม เป็นต้น อีกทั้งยังฝึกอบรมลูกเสือหลักสูตรต้านภัยยาเสพติด ของกระทรวง ศึกษาธิการเพื่อป้องกันนักเรียนอายุ ๑๓ - ๑๙ ปี ซึ่งเป็นกลุ่ม ที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้เป็นผู้เฝ้าระวัง ยาเสพติด โดยเน้นกิจกรรมที่ให้ความรู้ การสร้างอุดมการณ์ และทักษะชีวิตในการป้องกันยาเสพติด

นอกจากนี้ ยังเป็นวิทยากรฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน ในโครงการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๕ พรรษา ให้แก่สำนักงานลูกเสือ จังหวัด และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม หมอวชิรา เอกลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณีและขนบธรรมเนียมของชาติ ธงประจำพระองค์ ประวัติความสำคัญของธงชาติไทย ความมั่นคง ของชาติ การปกครองระบอบประชาธิปไตย ความสามัคคีปรองดอง การพัฒนาอาชีพ การปฐมพยาบาล และนันทนาการ เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัวยุค และสังคม ให้มีจิตสำนึกรักและหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม ของชาติ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การฝึกอบรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และลูกเสือ ชาวบ้าน ส่งผลให้เด็ก เยาวชน และคนในชุมชน/ สังคมมีคุณธรรม จริยธรรม ปัญญาเสพติดลดลง มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินมีความรับผิดชอบ และร่วมสร้างสรรค์กิจกรรม

อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมและประเทศชาติ นับเป็น การดำเนินกิจกรรมตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ในด้านความมั่นคง และด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคง ในประเด็นการรักษาความสงบ ภายในประเทศ พัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนไทยทุกคนในทุกภาคส่วน มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอาชีพการงาน และรายได้ที่เพียงพอ ได้รับโอกาสและความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจปัญหาสำคัญของสังคม มีความรัก ความสามัคคี ตระหนักและให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติ และพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

ประเทศ

"เลียบเรียงเคียงริ้ว

open

วุฒิสภา"

ด้านการส่งเสริมอาชีพ รางไถ่ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

เลี้ยงผัสดังโพร่งที่เมืองพัทลุง วุฒิสภา จ.พัทลุง ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง สวนมังกรทอง และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร จัดการฝึกอบรมเรื่อง **"การเลี้ยงผัสดังโพร่งแบบครบวงจร"** โดย นายภูเกียรตินิเวศน์ วงศ์กระพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง เป็นประธานเปิดการอบรมและมอบนโยบาย มีผู้สนใจเข้ารับการอบรมกว่า ๑๐๐ คน ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตามรอยพ่อ ต.ท่าแค อ.เมืองพัทลุง เมื่อวันที่ ๗ ก.ค. ๒๕๖๑

อบรมการทำยาหม่อง/ยาต้ม ว่าที่ พ.ต.พงศ์จักรกรฤษณ์ สิทธิบุศย์ รองประธานฯ และนายหนุ่ย ทิพย์ชื่น วุฒิสภา จ.สตูล ร่วมเป็นวิทยากรการทำยาหม่อง/ยาต้มสมุนไพรในโครงการ **"สนับสนุนการแก้ไข บำบัด พื้นฟูเด็ก เยาวชน และครอบครัว กิจกรรมครอบครัวอุ่นใจ ได้ลูกหลานคืน รุ่นที่ ๒"** โดยมีเด็กและเยาวชนที่เข้ามาตรการแทนการพิพากษาคดี (มาตรา ๑๓๒) และผู้ปกครอง เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๐๐ คน ณ ค่ายสมันตรัฐบุรินทร์ กองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๕ ต.คลองขุด อ.เมืองสตูล เมื่อวันที่ ๒๘ ก.ค. ๒๕๖๑

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดับปูที่แหลมตะลุมพุก เมื่อวันที่ ๑๖ ก.ค. ๒๕๖๑ วุฒิสภา จ.นครศรีธรรมราช เข้าร่วมกิจกรรม **"โครงการคืนปูสู่ทะเล"** เพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำในทะเล แก้ปัญหาห่วงโซ่อาหารที่กำลังจะหมดไป และรักษาระบบนิเวศ มีกิจกรรมเสวนาการบริหารจัดการขยะทะเลโดยชุมชน ปล่อยลูกปู ๕ ล้านตัว ลงสู่ทะเลอ่าวไทย และการเก็บขยะบนพื้นที่ชายฝั่งทะเลตลอดปลายแหลมตะลุมพุก ซึ่งศูนย์เรียนรู้เพาะฟักลูกปูห้วยเขา จ.สงขลา สนับสนุนลูกปู จัดโดยสมาคมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนครศรีธรรมราช ร่วมกับเครือข่าย อาทิ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์บ้านปลายแหลม โรงเรียนปากพนัง มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช และประชาชนชาวปากพนัง

ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติร่วมกับภาคีเครือข่าย นายเชย ศรีพนมวรรณ วุฒิสภา จ.ราชบุรี ร่วมกิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติกับองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสูง เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ณ พื้นที่ป่าชุมชน อ.เขาสูง และ **วุฒิสภา จ.ลำพูน** ร่วมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ร่วมกับเครือข่ายราษฎรและอาสาสมัครพิทักษ์ป่าทาชุมเงิน ณ ป่าจำทำ บ.ห้วยเตือ ต.ทาชุมเงิน อ.แม่ทา เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

ด้านการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ วุฒิสภา จ.กาฬสินธุ์ ร่วมกับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์และภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ จัดโครงการประเมินปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพพระภิกษุสงฆ์ อุบาสก-อุบาสิกา โดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การตรวจสุขภาพ การออกกำลังกายด้วยการฝึกสมาธิบำบัด ณ วัดพระชนานิยม อ.เมือง โดยวุฒิสภาฯ ได้ให้คำแนะนำปัญหาสุขภาพและการปฏิบัติตนแก่ผู้ที่มีมาเข้าร่วมกิจกรรม เมื่อวันที่ ๒๒ พ.ค. ๒๕๖๑

รับบริจาคโลหิตเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ นางลำเจียก บุณศิริ วุฒิสภา จ.ราชบุรี สมาชิกเหล่ากาชาดจังหวัดราชบุรี กลุ่มบ้านไม้รัฐริย ออกหน่วยรับบริจาคโลหิต ณ สโมสรนายทหารค่ายบุรีดิตร อ.เมืองราชบุรี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

รวมพลอนุรักษ์โขย

ผศ.อำไพ วิทยวิโรจน์ วุฒิสภา กรุงเทพฯ และประธานสภาวัฒนธรรมเขตบางขุนเทียน ร่วมกับสำนักงานเขตบางขุนเทียน และกรมประชาสัมพันธ์ จัดงาน **"มหกรรมรวมพลคนรักโขย"**

และดนตรี พระราม ๒ สีดาแฟร์" โดยชมรมศิษย์โขยวัดกกเป็นผู้จัดแสดงเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมศิลปการแสดงโขยสู่เยาวชนรุ่นใหม่ รวมทั้งสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ทายาทผู้สืบทอดโขย ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า พระราม ๒ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๗ มิ.ย. ๒๕๖๑

เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้เกาะเกร็ด วุฒิสภา จ.นนทบุรี นำโดย นางสุมาลี แสงคำคม นายไพศาล ไหลพานิช นายวิจิตร สุวรรณมาตร์ และนางฉันทนา เศรษฐพงษ์ ให้การต้อนรับและนำคณะเจ้าหน้าที่ สสช. เยี่ยมชม และศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม ณ สวนเกร็ดพุทธ อ.ปากเกร็ด ซึ่งเป็นสถานที่อนุรักษ์ ถ่ายทอด และเผยแพร่ความรู้ด้านศิลป-วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกาะเกร็ด ผู้คนรุ่นหลัง เมื่อวันที่ ๑๒ ก.ค. ๒๕๖๑

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ดูงานสมุนไพร วุฒิสภา จ.สงขลา ศึกษาดูงานด้านสมุนไพร ระหว่าง วันที่ ๑๕ - ๑๖ มิ.ย. ๒๕๖๑ ณ โรงพยาบาลท่าฉาง อ.ท่าฉาง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเชียรหวลาน-ไทรสร อ.บ้านตาขุน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางไทร อ.เมืองสุราษฎร์ธานี และวันที่ ๑ ก.ค. ๒๕๖๑ ณ บริษัท บวรเวชสมนไพร จำกัด อ.เมืองพัทลุง เพื่อนำมาพัฒนาโครงการพัฒนาสมุนไพร เพื่อชีวิตสู่โรงเรียนและชุมชน ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุน ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ตั้งแต่ เมื่อปี ๒๕๕๕ จนถึงปัจจุบัน

อบรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๕ มิ.ย. ๒๕๖๑ นายฉัตรชัย ชุมชุม ประธาน และ วุฒิสภา จ.สุรินทร์ เข้าร่วมการอบรม การใช้สมาร์ทโฟน อินเทอร์เน็ตและ

โซเซียลมีเดีย อาทิ Line และ Messenger เพื่อการสื่อสารและเสริมสร้างศักยภาพ โดย ดร.ประชิด อินทะกนก เป็นผู้บรรยาย ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ซึ่งภายหลังการอบรมได้ร่วมกันจัดทำเฟสบุ๊คกลุ่มปิดและแฟนเพจวุฒิสภา จ.สุรินทร์ ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานวุฒิสภา วุฒิสภา จ.ชุมพร นำโดย นายวิโรจน์ แสงบางกา ร่วมจัดนิทรรศการ “คลังสมองสูงวัย เทิดไท้องค์ราชินี” เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลงานวุฒิสภาธนาคารสมองในงาน “โครงการรณรงค์ผู้สูงวัยใส่ใจ สุขภาพ เทิดพระเกียรติวันแม่ของแผ่นดิน ปี ๒๕๖๑” โดยมีผู้เข้าร่วมงานประมาณ ๘๐๐ คน ณ องค์การบริหารส่วนตำบลสวี อ.สวี จ.ชุมพร เมื่อวันที่ ๑๐ ส.ค. ๒๕๖๑

ด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคง

บรรยายกฎหมายตรวจสอบการทุจริต เมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๑ มิ.ย. ๒๕๖๑ นางมลินัน ญรัศรัณ วุฒิสภา จ.นครศรีธรรมราช และกรรมการ ปปจ. นครศรีธรรมราช เป็นวิทยากรบรรยายหัวข้อ “กฎหมายที่สำคัญและประสบการณ์ ในการตรวจสอบการทุจริต” ให้ผู้เข้าร่วมโครงการปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม จิตพอเพียง ความอาย และไม่ทนต่อการทุจริต ประจำปี ๒๕๖๑ ณ โรงแรมอลงกรณ์รีสอร์ท อ.ขนอม

ด้านอื่นๆ

ถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าฯ ในรัชกาลที่ ๙ วุฒิสภา

จ.นครศรีธรรมราช สงขลา ยะลา บุรีรัมย์ และนนทบุรี ร่วมบันทึกเทปโทรทัศน์ ถวายพระพร เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๑ ของแต่ละจังหวัด นายธรรมบุญ เสวตเวช วุฒิสภา จ.ชุมพร และประธานชมรม คนรักในหลวงจังหวัดชุมพร และนายเชาวนวัศ วรเชษฐ์ ประธานวุฒิสภา จ.บุรีรัมย์ ร่วมพิธีถวายเครื่องราชสักการะ และพิธีจุดเทียนชัยถวายพระพร เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๖ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

รางวัลบุคคลต้นแบบคุณธรรม ขอแสดงความยินดีกับ นายคำเตื่อง ภาษี วุฒิสภา จ.บุรีรัมย์ ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญชอบ พงษ์พานิชย์ และศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ แพทย์หญิงสุนันทา พลปัทพี วุฒิสภา กรุงเทพฯ ที่ได้รับรางวัลบุคคลต้นแบบคุณธรรม “ทำดีตามรอยพ่อ สานต่องาน ที่พ่อทำ” ปี ๒๕๖๑ โดยมีคุณธรรม ๔ ประการ ได้แก่ (๑) พอเพียง (๒) วินัย (๓) สุจริต และ (๔) จิตอาสา และนำคุณธรรมมาใช้ในการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม บ้านเมือง ประเทศชาติ และประชาชน ตลอดจนการดำเนินชีวิตจนประสบ ผลสำเร็จและเป็นที่ประจักษ์ ด้วยการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้

โครงการพระราชดำริ ๖ ด้าน ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙

ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

- ส่งเสริมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพ อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ตั้งโรงฝึกศิลปาชีพ สวนจิตรดา ธนาคาร อาหารชุมชน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

- แก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ พลิกฟื้น ฟื้นดินทราย คืนสู่ป่าอันสมบูรณ์
- โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ป่ารกน้ำ ปลู่ป่าเสริม

ด้านการสาธารณสุข และสังคมสงเคราะห์

- ช่วยเหลือด้านการแพทย์สุขอนามัย บุรุษทุกข์แก่ราษฎรผู้ยากไร้ในพื้นที่ทุรกันดาร
- ตั้งกองอาสาภาค หน่วยแพทย์พระราชทาน หมอหมู่บ้าน โครงการน้ำพระทัยพระราชทาน

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

- ส่งเสริม อนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- การแสดงโขน นาฏศิลป์ และดนตรีไทย พัฒนาผ้าไทย นำสู่พิพิธภัณฑ์

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- สนับสนุนให้คนไทยมีความรู้ ด้รับ การศึกษา
- ธนาคารสมอง สร้างศูนย์เรียนรู้ มอบทุนการศึกษา และทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา

ด้านการพัฒนาเพื่อความมั่นคง

- เปลี่ยนจากการปราบปราม ด้วยอาวุธมาเป็นการพัฒนา เพื่อความมั่นคงกินดีอยู่ดี
- หมู่บ้านยามชายแดน โครงการส่งเสริมอาชีพ ด้านการเกษตร ควบคู่กับการอนุรักษ์

วุฒิอาสาฯ ท่านใดต้องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน องค์ความรู้ รวมถึงข้อคิดเห็นต่างๆ สามารถส่งมาที่

สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๔๐๒ ถนนพหลโยธิน แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. ๑๐๑๐๐ หรือ

✉ brainbank@nesdb.go.th ☎ ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๐๙ ๓๕๑๒ ๓๕๑๙

📄 ๐-๒๒๘๒-๔๐๕๘ ๐-๒๒๘๑-๐๑๒๗ 📺 Brainbank NESDB-ธนาคารสมอง สภาพัฒนา <http://brainbank.nesdb.go.th>

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๔/๒๕๒๑
ปณ.ฟ.ทำเนียบรัฐบาล

เหตุผลข้อที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้

- ☐ ๑. จ่าหน้าไม่ชัดเจน
- ☐ ๒. ไม่มีเลขที่บ้านตามจ่าหน้า
- ☐ ๓. ไม่ยอมรับ
- ☐ ๔. ไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า
- ☐ ๕. ไม่มารับภายในกำหนด
- ☐ ๖. เลิกกิจการ
- ☐ ๗. ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- ☐ ๘. อื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ธนาคารสมอง สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ

๔๐๒ ถนนพหลโยธิน เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๒๒๘-๒๘๔๙ โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๔๐๕๘ ๐-๒๒๘๑-๖๑๒๗ เว็บไซต์ <http://brainbank.nesdb.go.th>